La impactabilitat social condueix a millores socials

written by Marta Soler y Ramón Flecha | 9 d'October de 2026

Cada vegada més estudis científics que aconseguixen millores reals per a la ciutadania i la societat utilitzen una metodologia que podem denominar **«impactabilitat social».** Això és important tant per a les persones investigadores com per a la ciutadania. **Per a les persones investigadores, perquè els permet garantir que els seus estudis tinguen un impacte real i, si ja el tenen, augmentar eixe impacte. Per a la ciutadania, perquè els ajuda a identificar els estudis científics que, si s'apliquen, milloraran les seues vides.**

La **impactabilitat social** és la capacitat d'una actuació per a generar un impacte social similar en contextos molt diferents.

La impactabilitat social inclou i va més enllà de conceptes anteriors:

- **Transferibilitat:** significa que una actuació pot implementar-se en un altre context.
- **Escalabilitat:** significa que una actuació pot implementar-se a gran escala.
- **Replicabilitat:** significa que l'impacte d'una actuació en un context pot obtindre's en un altre context diferent.

- **Generalizabilitat:** significa que l'impacte d'una actuació en un context pot obtindre's en una població més àmplia.

La impactabilitat social sovint no requerix grups experimentals i de control. Encara que estos dos grups són necessaris i essencials en alguns tipus d'investigació, en altres casos tenen efectes molt negatius sobre l'impacte social. **Per citar només un exemple, els estudis científics que han aconseguit les majors millores en els resultats educatius s'han realitzat utilitzant un enfocament metodològic de impactabilitat social.**

Una actuació educativa en una escola que obté molt bons resultats només es considera exitosa si també s'implementa en altres escoles i també obtenen bons resultats i no s'implementa en escoles que no obtenen eixos resultats. Quan esta actuació s'emporta a altres escoles per a comprovar si també funciona en eixe nou context, no és necessari que una altra escola actue com a grup de control, ja que ja existixen moltes escoles que no apliquen esta actuació i que, per tant, servixen com a grup de control. Això evita experimentar amb menors d'edat, és a dir, amb l'alumnat. **Quan eixa mateixa actuació produïx millores similars en els resultats en contextos molt diversos, es considera una actuació educativa d'èxit.**

I el mateix ocorre amb els països. **Poques coses han sigut tan desencertades com els «viatges a Finlàndia» per a veure per què obtenien bons resultats.** Una actuació educativa d'un país amb resultats molt bons solo es considera exitosa si també s'implementa en altres països que obtenen bons resultats i no en països que no els obtenen. **Segons el que sabem actualment (encara que noves evidències podrien refutar-ho en el futur), dels vint països amb millors resultats a PISA, només un manca d'avaluacions externes, i és precisament aquell els resultats del qual estan**

empitjorant més: Finlàndia.

Si algú et diu que el mètode científic sempre requerix un grup de control i un grup experimental, sabràs que no està familiaritzat amb la ciència actual ni amb el seu impacte social.

Este article va ser publicat originalment el 27 de setembre de 2026 en Daily27, amb el títol «Social impactability leads to social improvements».

Imatge: Magnific